

**ГРАД БАЊА ЛУКА**  
**ЦЕНТАР ЗА РАЗВОЈ ПОЉОПРИВРЕДЕ И СЕЛА**



**ПРОГРАМ РАДА И ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН**  
**ЦЕНТРА ЗА РАЗВОЈ ПОЉОПРИВРЕДЕ И СЕЛА ЗА**  
**2019. ГОДИНУ**

Децембар 2018.

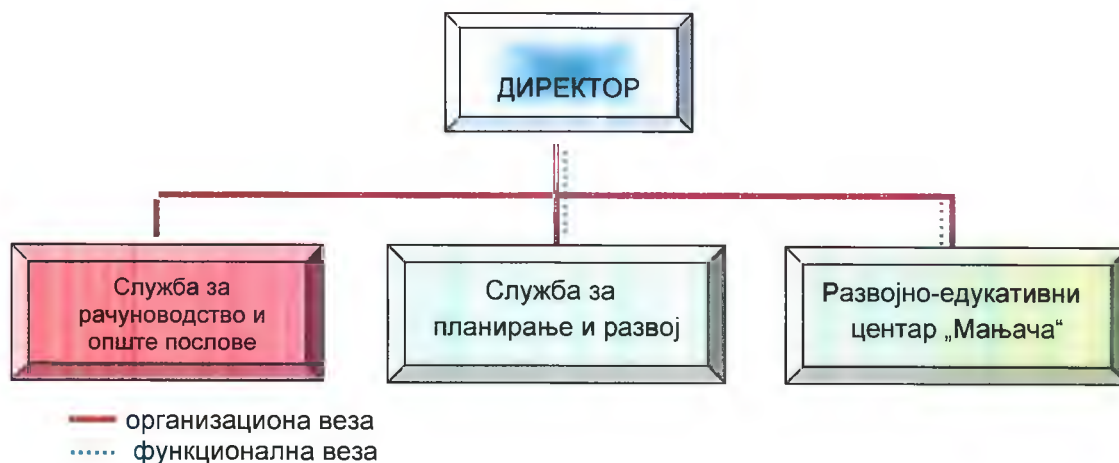
## УВОД

Имплементација Програма рада Центра за развој пољопривреде и села спроводи се у складу са одобреним средствима за провођење програма која су дефинисана буџетом, намијењеним за реализацију пројеката и активности у 2019. години. На бази анализе рада из претходних година и компаративно са текућом годином у циљу континуитета започетих активности те стратешких докумената. Преглед плана и програма биће приказан по фазама и цјелинама како слиједи:

## УЛОГА ЦЕНТРА ЗА РАЗВОЈ ПОЉОПРИВРЕДЕ И СЕЛА

- Одржавање и развој пољопривредне производње на територији Града Бања Лука до нивоа самоодрживости и профитабилности,
- Подршка пољопривредној дјелатности кроз пласман средстава из буџета Града за подстицаје, субвенције, едукације, друге мјере и пројекте усмјерене ка обезбјеђивању дохотка пољопривредних произвођача, повољнији животни стандард у руралном подручју, те активности у складу са Стратегијом развоја Града с циљем успостављања погодног привредног окружења и повећања обима и конкурентности пољопривредне производње.
- Организација и управљање РЕЦ „Мањача“ - производња, прерада, едукација и пружање услуга;
- Планирање развоја руралног простора Града,
- Сарадња са савјетима Мјесних заједница,
- Сарадања са Бањолучким Универзитетом и стручним установама, институтима и другим значајним субјектима за област пољопривреде.

Шема 1. **Организациона структура запослених Центра**



**Табела 1. Образовна структура запослених по организационим јединицама**

ЦЕНТАР ЗА РАЗВОЈ ПОЉОПРИВРЕДЕ И СЕЛА							
Службе	ВСС	ВШС	ВКВ	ССС	НК	Пр.	Укупно
<b>УПРАВА и служба за рачуноводство и опште послове</b>							
Директор	1						1
Служба за рачуноводство и опште послове	2			2		1	5
Служба за планирање и развој	7			1			8
Курир-хигијеничар				1			1
<b>Укупно</b>	<b>10</b>			<b>4</b>		<b>1</b>	<b>15</b>
<b>РЕЦ „МАЊАЧА“</b>							
Управник РЕЦ-а	1						1
Материјално и финансијско пословање	1	1					2
Анимална производња	1			12	3	4	20
Биљна производња	2			6	1		9
Сервис и техничка подршка			2	1			3
Хигијеничар					1		1
<b>Укупно</b>	<b>5</b>	<b>1</b>	<b>2</b>	<b>19</b>	<b>5</b>	<b>4</b>	<b>36</b>
<b>УКУПНО ЗАПОСЛЕНИХ</b>	<b>15</b>	<b>1</b>	<b>2</b>	<b>23</b>	<b>5</b>	<b>5</b>	<b>51</b>

Центар заступа и представља директор, без ограничења и одговоран је за законитост рада. Планирање рада центра обавља се на основу и у складу са основама пословне политике, плана развоја финансијског рада и програма рада Центра, које је Центар обавезан да достави Оснивачу на разматрање и усвајање.

Унутрашња организација Центра утврђује се у скаладу са потребама рада Центар односно у циљу што ефикаснијег обављања пословних задатака. Стручне финансијске и административне послове за потребе Центра обављају стручне службе којим руководи директор.

- Служба за рачуноводство и опште послове;
- Служба за планирање и развој и
- РЕЦ Мањача као посебна организациона јединица.

На основу Програма подршке запошљавању младих са ВСС у статусу приправника у 2018 -2019. години, који је реализовала ЈУ Завод за запошљавање Републике Српске, у Центру су, у 2018. години запослена 4 дипломирана инжењера пољопривреде који обављају приправнички стаж на Развојно едукативном центру „Мањача“ и један приправник економске струке (дипл. екон.). Програм има за циљ оспособљавање младих лица са евиденције незапослених за полагање приправничког испита и самосталан рад у струци.

## СЛУЖБА ЗА РАЧУНОВОДСТВО И ОПШТЕ ПОСЛОВЕ

Увођењем нових технолошких процедура и електронског система сачињавања и вођења пословних књига, планиран је наставак активности и извјештавања у континентитету, поштујући принципе и усклађивање са законском регулативом и буџетским пословањем. У складу са датим препорукама ревизије за јавни сектор, урађене су и уведене процедуре, са правног и законодавног аспекта. У циљу адекватног провођења свих трансакција планираног и одобреног буџета, потребама извјештавања о промјенама и оствареним ефектима, запослени у овој служби ће наставити континуирану едукацију. Капацитет службе је појачан и кроз усавршавање у техничком и кадровском сегменту. Измјенама Одлуке о оснивању и новим статусом РЕЦ „Мањача“ у организацији Центра, дошло је до значајнијих измјена у пословима службе за рачуноводство и опште послове због увођења нових евиденција и примјена рачуноводствених стандарда у праћењу рада и пословања РЕЦ-а (производња, услуга, промет). Унапређење рачуноводствено финансијског система, увезивање пословних активности у праћењу пословних промјена у производњи и комплетном функционисању и раду РЕЦ Мањача, кроз јединствен систем праћења пословних промјена у робно-материјалном пословању. Наставак процеса и ажурирање ефеката пословних промјена, са циљем да благовремено сагледавање, конципирање мерљивости и релевантних финансијских показатеља. Служба ће за потребе квантитативне и квалитативне анализе и праћење промјена у свим производним циклусима на РЕЦ – у Мањача пратити пољопривредну производњу са крајњим циљем мјерења финансијских ефеката и прилагођавања све до **нивоа перспективне самоодрживости РЕЦ-а. Мањача.**

## СЛУЖБА ЗА ПЛАНИРАЊЕ И РАЗВОЈ

У организационом смислу, оснаживањем службе за планирање и развој Центра, кадровски, технички и материјално, служба је у могућности да повећа ефективност и спектар услуга, детаљније планира и организује активности у интересу руралног развоја, који су у уској вези са производњом хране, очувањем природних ресурса и њихово рационално коришћење, институционалну сарадњу у циљу трансфера практичних и стручних знања, рационалног коришћења капацитета, стварање повољних животних услова и укупни развој и просперитет села. Планирање захтјева стручност и интердисциплинарску сарадњу, с обзиром на вишедимензионални процес који захвата многе проблеме друштвеног живота руралног подручја. У процесима рада службе на питања и задатке који се намећу кроз програме, планове и сарадњу у складу са визијом и мисијом Центра, служба ће дати најоптималнија рјешења.

Као носилац развојних активности унапређења пољопривреде, вршењем анализа и израдом пројеката развоја на руралном дијелу града Бања Лука, ова служба ће у сарадњи са одјељењима Градске управе, градских установа и

институција предлагати и пратити реализацију пројекта који ће довести до бржег развоја руралних МЗ, а самим тим и до квалитетнијег стандарда живота грађана.

-Уз све активности дефинисане надлежностима Центра које ће се обављати у складу са постојећим важећим актима и расположивим буџетским средствима служба ће вршити:

- Едукације пољопривредних произвођача, креирање брошура за пољопривреднике у руралним Мјесним заједницама према интересу и потребама пољопривредних произвођача и у складу са актуелним програмима и пројектима за унапређење пољопривреде;

- Праћење активности регистрованих пољопривредних газдинастава.

- Израду базе података релевантних показатеља обима пољопривредне производње према врстама дјелатности, структури, величини обрадивих површина, нивоу производње и разврставањем према пласману и дохотку.

- Израду пољопривредне основе за Град Бања Лука.

- Израду ресурсне карте руралног простора.

- Израда стратегије руралног развоја.

Концепт службе, у рјешавању задатака и циљева је мултидисциплинарни приступ, а на рјешавању комплексних и садржајних послова ангажован је тим стручњака биолошких, друштвених и техничких наука.

Табела: 2. **Кадровска структура службе за планирање и развој**

Функција/звање	Образовање	Број ангажованих
Шеф службе и сарадник у анималној производњи	Др пољ. наука	1
Стручни сарадник за биљну производњу	Дипл. инж. пољ Мр пољ. наука	2
Стручни сарадник, за област агроекономије	Дипл инж. пољ,	1
Стручни сарадник на пројектним задацима	Дипл. демограф и географ Мр архитектуре, ДИА	2
Стручни сарадник за правне послове	Дипл. правник	1
Технички секретар	Економски техничар	1

### Улога Центра за развој пољопривреде и села Стратегија развоја Града 2018-2027. године

Центар за развој пољопривреде и села, као градска институција активно је учествовао у изради нове Стратегије развоја Града у сегментима са фокусом на развој пољопривреде у руралном и у урбаном подручју Града, за период 2018-2027. године:

У 2019. години планиране су активности према слиједећим активностима и мјерама:

Р.б р	ПРОЈЕКАТ / МЈЕРА	АКТИВНОСТ
1.	П.1.1.1.2. Израда Ресурсне карте на руралном подручју Града (2018-2022)	-Формирање пројектних тимова за рад у одређеним областима -Израда пројектног задатка
2.	М.1.3.1.1. Оснаживање Центра за развој пољопривреде и села (2018 – 2022)	-Набавка основног материјала за пољопривредну производњу -Улагање, истраживање и процјена ресурса -Набавка комуникационе и рачунарске опреме
3.	П.1.3.1.3. Успостављање пољопривредног машинског сервиса (2018-2020)	-Набавка пољоп. машина и инвестициона одржавања
4.	П.1.3.1.4. Успостављање рејонских тржница и пијаца за пласман пољопривредних производа произведених на територији Града Бања Лука (2019 -2021)	-Оспособљавање простора за стављање у функцију тржница; <i>Херцеговачка кућа</i> и тржница у Лазареву за пласман домаћих, органских пољоп. производа, са подручја Града и подручја Херцеговине
5.	П.1.4.2.3. Унапређена туристичко-рекреативна понуда на Мањачи (2019-2022)	-Уређење простора око језера Шљивно -Изградња инфраструктуре за прихват туриста
6.	П.4.5.2.2. Успостављање прихватишта и карантина и опремање зоосанитарне службе (2019-2022)	-Израда студије и пројеката -Израда нормативних аката
7.	М.1.3.2.2. Подстицај за развој пољопривредне производње (2018-2022)	Провођење процедура дефинисане Правилником



8.	М.1.3.2.4. Рекултивисање запуштених парцела обрадивог пољопривредног земљишта (2018-2022)	Провођење процедура дефинисаних програмом и Правилником
----	---	---

Табела 3. Циљеви из Стратегије Града за период 2018-2027 год.

Као резултат, дефинисани су пројекти и мјере чији је носилац имплементације Центар и који су садржани у Стратегији развоја Града 2018-2027. и то кроз следеће *Секторске циљеве*:

- 1.1 Унапређено пословно окрижење и развијене нове и постојеће зоне за веће инвестирање,
- 1.3 Развој пољопривреде,
- 1.4 Развој туризма,
- 4.5 Осигуран висок степен безбедности грађана

Са циљем што квалитетнијег планирања и реализације развојних пројеката на руралном простору, а у складу са Стратегијом развоја Града, Центар ће:

- Наставити активности на изради **ресурсне карте** руралног дијела Града користећи податке добијене кроз сарадњу са представницима МЗ-а, анкетирањем пољопривредника као значајног људског ресурса и других релевантних субјеката, теренских активности, анализом података интерне архиве и евиденција, те идентификацијом свих показатеља и постојећих људских и природних ресурса којим располажу, а који би могли бити стављени у функцију развоја. Циљ израде ресурсне карте је стварање услова за активно и квалитетно планирање рада и праваца дјеловања Центра у свим његовим сегментима. Такође, ресурсна карта је полазни документ за израду стратегије руралног развоја, гдје је планирано да се у току 2019. године мапирају ресурси на руралном подручју Града и ажурирају до конца године.

- У реализацији наведеног Служба за планирање и развој ће спроводити активности на плану микрорејонизације у складу са различитим перспективама, те урадити типологију Мјесних заједница и насеља кроз призму пољопривредне производње инвентаризацијом коришћених и расположивих капацитета, децидно дефинисати рурална подручја за производњу воћа, поврћа и љеко-биља, биљну производњу за потребе сточарства и узгој стоке, те брдско-планинска подручја гдје је неопходно рационалније коришћење пашњачких капацитета. У сарадњи са представницима Мјесних заједница урадити анализу стања са акцентом на пољопривреду и производњу хране (дораду и прераду пољопривредних производа). Као предуслов за континуиране активности на изради ресурсне карте неопходно је увођење информационих система као помоћних алата за ефикасније евидентирање података у сврху анализе и потреба за рад Службе за планирање и развој и основне улоге Центра на нивоу Града.

- Дефинисати могућности организовања пољопривредне производње у МЗ сеоским, приградским и градским, са посједима гдје би пољопривреда била

допунска дјелатност грађана. Посебно дефинисати подручја у Мјесним заједницама гдје је бављење пољопривредом у већој мјери отежано услед природних фактора, што захтијева значајнију подршку кроз програме пласмана подстицајних средстава.

- С обзиром на планове и послове рада службе за планирање и развој указује се потреба опремљености ове службе кроз набавку возила, техничке опреме и средстава потребних за извршавање планских активности.

Центар ће у 2019. години пратити статус покренутих иницијатива и учествовати у свим активностима на њиховом рјешавању и реализацији и других иницијатива садржаних у Стратегији као што су:

- Формирање машинског пољопривредног сервиса на РЕЦ – Мањача;
- Активности на реализацији изградње Туристичко-рекреативног комплекса „Мањача“;
- Формирање репродуктивног центра на РЕЦ *Мањача*;
- Увођење нових технологија у пољопривредној производњи;
- Стављање у функцију едукативног блока на РЕЦ-у *Мањача* ;
- Пружање подршке у организовању откупа и пласмана вишка пољопривредних производа кроз:
  - Изградња и организација рада рејонских тржница;
  - Стављање у функцију **тржнице домаћих производа** у Лазареву;
  - Организовање **Крајишке куће**;
  - Отварање **Херцеговачке куће** у Бања Луци.

- Центар ће израдити правилник о условима и начину додјеле подстицајних средстава за развој пољопривреде.

- Центар ће израдити програм и правилник за средства прикупљена по основу накнаде претварања пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе, за 2019. годину.

- Центар ће у складу са усвојеним програмима и правилницима провести све активности око пласмана подстицајних средстава из буџета Града пољопривредним газдинствима са циљем подршке и оснаживања пољопривредне производње на територији града Бања Лука.



Табела 4. План подршке развоју пољопривредне производње у 2019.год.

Врста подстицаја	Планирани износ/КМ
<b>1. Средства за подстицаје у пољопривреди (буџет Града)</b>	
<b>Биљна производња</b>	
<b>Воћарска производња</b>	
Подизање и проширење вишегодишњег засада воћа (пројекти и саднице)	50.000
<b>Ратарско-повртарска производња</b>	
<b>Премије</b>	
Набавка сортног сјемена	40.000
Откупљена производња корнишона	20.000
<b>Подршка програму руралне конкурентности (РЦДП)</b>	
Суфинансирање стартап пакета коопераната, у сарадњи са невладиним сектором (узгој корнишона и љеко биља, ароматичног, зачинског биља)	20.000
<b>Производња у заштићеним просторима</b>	
Пластеници	30.000
<b>Капацитетети за чување и прераду пољоп. производа</b>	
Изградња нових и проширење производних објеката у биљној производњи (хладњаче, сушаре и складишни простор)	50.000
Опремање објеката и набавка опреме у биљној производњи	30.000
<b>УКУПНО</b>	<b>240.000</b>
<b>Анимална производња</b>	
<b>Производни и прерађивачки капацитетети</b>	
Објекти за узгој животиња и аквакултура	200.000
Опрема за анималну производњу (сточарску, пчеларску и аквакултуру)	70.000
<b>Премије</b>	
– стеоне јунице	30.000
– пчелиња друштва	25.000
– сертификација органске производње и брендирање	5.000
<b>УКУПНО</b>	<b>330.000</b>
<b>Узгој гљива</b>	
-изградња капацитета за производњу гљива и опремање објеката	40.000
<b>Пољопривредна механизација</b>	
– крупна механизација	180.000
– ситна механизација	100.000
<b>УКУПНО</b>	<b>280.000</b>
Едукација пољопривредних произвођача – корисника подстицајних средстава	10.000
<b>УКУПНО</b>	<b>900.000</b>
<b>2. Средства за привођење земљишта култури</b>	
– деградирана земљишта	90.000
– побољшање плодности	80.000
– противерозивне мјере	20.000
– комасација	10.000
<b>УКУПНО</b>	<b>200.000</b>

## Сарадња са савјетима Мјесних заједница

Посебан акценат у пословању Центра представља сарадња са представницима савјета Мјесних заједница.

Заједничким сагледавањем и евидентирањем постојећег стања и специфичностима МЗ те њихових потреба у наредном периоду, Центар ће кроз своје надлежности у току и након израде ресурсне карте предложити израду нове стратегије руралног развоја, а у циљу повољнијег привредног окружења и квалитетнијег живота на руралном простору.

Све потребе проистекле овим анализама, а дефинисане и кроз израду ресурсне карте и усаглашене са представницима МЗ, Центар ће предлагати градским одјељењима, установама и институцијама за њихово рјешавање.

Потребе МЗ које се односе на надлежности републичких јавних предузећа, институција и установа Центар ће уз сагласност савјета МЗ кандидовати надлежним институцијама и пратити активности на њиховом рјешавању.

Остале активности Центра у сарадњи са савјетима МЗ односиће се на планирање потребних инфраструктурних капацитета, примјени нових технологија у пољопривреди, организацију за потребе едукација, развој привреде и стварању нових могућности и услова за запошљавањем на руралном простору.

Центар ће у сарадњи са Савјетима мјесних заједница дефинисати правце развоја примарне пољопривреде и производње хране, с обзиром на специфичност потреба и перспективе.

## РАЗВОЈНО – ЕДУКАТИВНИ ЦЕНТАР „МАЊАЧА“

У циљу унапређења и бржег развоја пољопривредне производње, повећања ефикасности и квалитета едукације пољопривредних произвођача, ученика и студената у пољопривреди за практични дио обуке и вјежби, **Развојно-едукативни центар „Мањача“** као посебна пословна јединица Центра, је конципиран као пољопривредно производно и едукативно добро, уз могућност пружања услуга у примарној пољопривредној производњи, туризму и другим гранама привређивања.

Улога овако конципираног добра је вишеструка – едукативна, производна, истраживачка, развојна, услужна.

Сходно томе дефинисани су и циљеви – континуирана едукација пољопривредних произвођача свих профила, ученика средњих школа, студената пољопривредног факултета из области примарне пољопривредне производње и руралног развоја, производња у биљном и анималном сегменту, те услуге у пољопривреди. У производном смислу, РЕЦ Мањача ће се развијати у смјеру економски одрживог начина пољопривреде. Користећи капацитете и предиспозиције овог простора, те слојевитост пољопривредне производње, кроз имплементацију конвенционалне, интегралне и органске пољопривреде, јер овакав концепт задовољава принципе заштите животне средине, пружа већу

сигурност на тржишту за све производе уз истовремено одржив начин пољопривредне производње.

**На пољопривредном земљишту у циљу привођења култури у 2019. години** ће наставити активности започете у 2018. години:

- Крчења самониклог растиња на обрадивим површинама,
- Чишћења и припрема обрадивих површина за усјеве,
- Побољшање бонитета и плодности земљишта,
- Санација приступних путева до обрадивих парцела,
- Култивисање обрадивих површина на РЕЦ-у.

РЕЦ „Мањача“ ће пружати подршку пољопривредним произвођачима кроз производњу и пласман хране за животиње, плоткиња за одгој, стручне услуге итд., а студентима и ученицима из области пољопривреде наставни полигон за теоретску и практичну наставу.

#### **ПЛАНИРАНЕ ОГЛЕДНО-ПРОИЗВОДНЕ АКТИВНОСТИ У 2019. ГОДИНИ**

У области пољопривреде посебно издвајамо активности из домена властите производње у биљном и анималном сегменту са циљем повећања стада и врста животиња, засијаних површина кроз огледно-производне пројекте на РЕЦ „Мањача“, које би биле директно усмјерене у већу подршку пољопривредним газдинствима у свим сегментима и едукацију пољопривредних произвођача и др.

Огледно-производни приступ је усмјерен у више видова анималне и биљне производње.

#### **План активности у анималној пољопривредној производњи**

Табела 5: **Преглед заступљености врста у анималној производњи на РЕЦ-у**

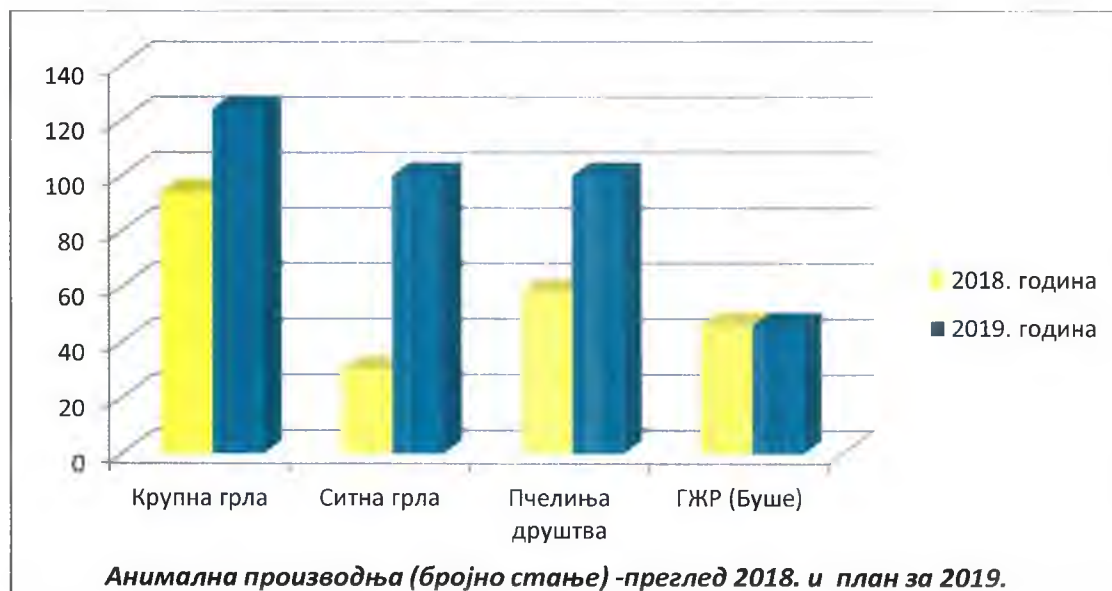
Анимална производња	Циљеви	
- Говеда	Репродукција, тов, млијеко–месо, едукација	Прерада млијека
- Овце	Репродукција, тов, млијеко–месо, едукација	
- Козе	Репродукција, млијеко–месо, едукација	
- Аутохтоне врсте	Очување животињског генетског материјала, едукација	
- Пчеле	Репродукција, производња и едукација	

**Репродукцијом у анималној производњи** на РЕЦ-у Мањача Центар планира се повећање броја грла до попуњености планираних капацитета за властиту производњу, а вишкове производње пласирати на тржиште. Такође, у плану је набавка норвешког црвеног говечета, оваца и коза.

За формирање репродуктивних центара, потребно је обезбједити неопходан број грла у матичном стаду, за шта ће се изградити посебан узгојни

програм према врстама. Због потребе повећања матичног стада говеда, планирана је **набавка 30 грла норвешког црвеног говечета**, расе мањег формата млијечног типа, веома отпорне у погледу узгоја које одговара нашим климатским условима, уз одличне перформансе плодности и добру производњу млијека. **Норвешко црвено говече** добро користи пашњаке и већи дио године проводи на паши. У перспективи нуде могућност органског начина и рентабилног узгоја. С обзиром да је већи дио природних пашњачких површина неискориштен, капацитети су велики, а шанса за коришћење површина које нису годинама биле у функцији су управо у органском систему узгоја, које задовољавају критеријуме органске производње у погледу дислокације и ван зона кориштења недозвољених хемијских средстава. То је истовремено начин и да наше недостатке претворимо у предности набавком **црвеног норвешког говечета** и искористимо природне потенцијале комплекса РЕЦ-а.

Формирањем репро-центара и набавком ситних преживара (оваца и коза), створиће се основа за узгој квалитетних грла са високим генетским потенцијалом, чиме би се и производња у анималном сегменту унаприједила, а цијена произведених грла била значајно мања од увозних.



Графикон 1. **Бројно стање грла и план повећања сточног фонда за 2019. год.**

Повећање сточног фонда и побољшању расног састава говеда, оваца и коза, базираће се на властитом узгоју и набавци квалитетних грла говеда, оваца и коза до попуњавања расположивих капацитета за смјештај животиња и максималном коришћењу пољопривредних ресурса, земљишта кроз култивисање запуштених и деградираних површина. Коначан број стада оваца,

који ће се реализовати кроз фазе било би стадо од 250 коза, 300 грла праменке, 100 музних грла. У 2019. години, односно у првој фази реализације, планирано је повећање постојећих капацитета за 30% од предвиђених укупних капацитета.

### **Активности на очувању генома аутохтоних животињских врста**

Центар је иницирао надлежном Министарству, потребу дефинисања мјера подршке за држање у *in farm* и *in vivo* систему очувања аутохтоног говечета - буше, а у складу са Стратегијом града и потребом за подршком уобичајеним мјерама за одржавање 46 грла буше, босанског магарца, липицанера и пчелињих друштава. Писмо намјере и узимањем учешћа у предлозима за израду правилника о подстицајима у пољопривреди републичког нивоа, обезбједиће се финансијска подршке за очување ресурса од националног интереса за РС.

**Активностима у биљној и ратарској производњи**, с обзиром на увећање стада неопходно је обезбједити довољне количине кабасте и зрнасте хране за властите потребе у анималној производњи, а вишкове ставити на располагање пољопривредним произвођачима на руралном простору града Бања Лука.

Табела 6. **План активности са циљевима у биљној производњи**

<b>Биљна производња</b>	<b>Циљеви</b>
Производња хране за животиње	Производња, исхрана стоке, едукација, пласман вишкова
Производња кабасте сточне хране	Производња, исхрана стоке, едукација, пласман вишкова
Повртарство	Производња, едукација, пласман вишкова
Производња љекобиља	Производња, едукација, пласман вишкова
Воћарство	Производња, едукација, пласман вишкова

**У области биљне производње, поред постојеће механизације која је у функцији**, потребно је набавити неопходну пољопривредну механизацију за потребе и подмиривање сопствених капацитета и у циљу формирања **пољопривредног машинског сервиса**.

Анализе показују недостатак пољопривредне механизације код пољопривредника из разлога немогућности да исту набаве и скупих цијена пољопривредних услуга које увелико утичу на бављење пољопривредном производњом.

Потребно је израдити правилник о цијенама производа и хране за животиње.

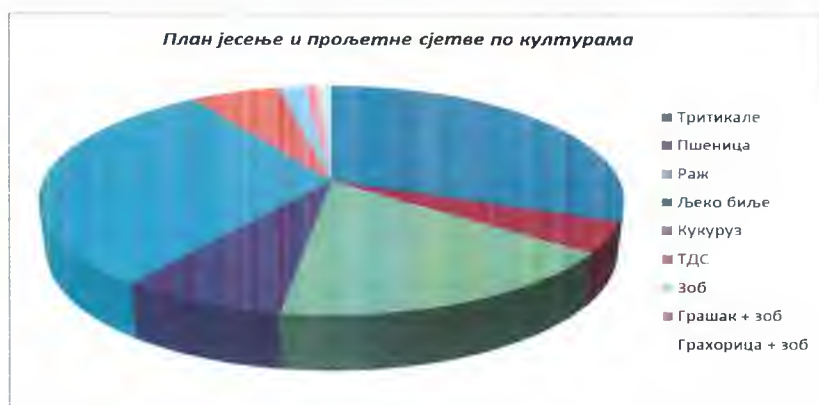
Поред пласмана вишкова меркантилних производа, планирамо пољопривредницима пружити и услуге расположивом механизацијом Центра за њихове исказане потребе у примарној пољопривредној производњи (орање, сјетва, жетва, кошење, балирање, роло-балирање и др).



Средства остварена пружањем услуга пољопривредне механизације искључиво би се усмјеравала у одржавање исте и набавку нове.

**Табела 7. Преглед јесење и прољетне сјетве на планираним и заснованим површина уз очекивани принос по хектару у 2019. години**

култура	површина/ха	очекивани принос	укупно принос
		сса-т/ха	т
Тритикале меркантилни –озима	35,0	3	105
Пшеница меркантилна – озима	5,0	3	15
Раж меркантилна- озима	20,0	3	60
Љеко-биље (камилица) - озима	9,0	3	27
Кукуруз силажни -јара	35,0	35,0	1225,0
ТДС - јара	6,5	11,5	74,75
Зоб меркантилна – јара	2,0	2,5	5,0
Грашак + зоб - јара	1,0	9,0	9,0
Грахорица + зоб - јара	1,0	9,0	9,0
Укупно	114,5		



Графикон 2. Заступљеност култура за 2019. год.

За производњу кабасте хране за животиње, планирани принос одговара потребама сточног фонда уз могућност пласмана вишкова у производњи према индивидуалним пољопривредницима. У производњи хране примјеном савремених технолошких принципа биће обезбјеђена квалитетна исхрана за потребе продуктивније производње и пласмана производа анималног поријекла.

**Табела 8. Планиране површине и културе у 2019. год.**

култура	површина/ха	очекивани принос	
		сса-т /ха	т
ТДС	10,0	5	50
Сијане ливаде (талијански љуљ) - озима	13,3	4	53,2
Сијане ливаде (мачији репак) - озима	0,9	4	3,6
Сијане ливаде (енглески љуљ) - озима	0,6	4	2,4
Природне ливаде	27,3	3	81,90
Укупно	52,10		191,10

Будући да се биљна производња организује на расположивим површинама уз могућност пострне сјетве, заступљеност биљних врста за производњу кабасте хране за животиње ће се усклађивати према потребама и могућностима набавке репроматеријала. На начин што рационалнијег коришћења, један дио парцела је у јесењем периоду припремљен за прољетну сјетву (орање, нађубравање, калцификација), док су површине намјењене озимим културама посијане и користиће се и за прољетну сјетву 2019. год.

Табела 9. **План потреба за пословање РЕЦ „Мањача“**

<b>Биљна производња</b>	
– производња крмног биља,	40.000
– одржавање воћњака (прихрана, заштита и др.)	5.000
– набавка минералних ђубрива и заштитних средстава,	60.000
– набавка основног сјемена,	20.000
– набавка кречног мат. за поправку киселости земљишта	12.000
<b>Анимална производња</b>	
– набавка плоткиња (крупних и ситних грла)	50.000
– здравствена заштита животиња (обавезне вет. мјере, лијекови, ВО)	20.000
– набавка протеинских хранива, премикса и минерала	60.000
– набавка опреме за пчелаерство	5.000
– сервис измузишта	10.000
<b>Очување животињских аутохтоних врста</b>	
- Краткорого аутохтоно говече – буша – <i>Bos taurus domesticus</i> ,	10.000
- Домаћи балкански магарац – <i>Equus asinus</i> L 1758,	5.000
- Коњи липицанске пасмине – <i>Lipizzaner</i>	5.000
<b>Погонско гориво и мазиво</b>	
– Дизел гориво	40.000
– бензин	5.000
– Уља и мазива	5.000
<b>Изградња, санација и одржавање објеката</b>	
– Санација објеката за свињогојство	10.000
– Санација и уређење објеката за смјештај музних грла	20.000
– Санација расвјете и ел.инсталација у шталама	20.000
– Изградња гријања у објектима (измузиште, вет.амбуланта, породилиште, мљекара)	30.000
– Уградња система за изђубравање	30.000
<b>Едукативни центар</b>	
- Санациони радови	10.000
-Набавка намјештаја (лежајеви, плакари)	40.000
- Собни фрижидери (уградни)	2.000
-Набавка ТВ апарата	6.000
<b>Набавка опреме и механизације</b>	

- Набавка сило - комбајна	50.000
- Набавка самоистоварн приколице	25.000
- Набавка трактора дупла вуча 100КС	50.000
- Набавка мулчер-фрезе	50.000
- Набавка измузишта за козе	20.000
- Набавка опреме (котлова, расхладне коморе...) за мљекару	20.000
<b>Остали потрошни материјали</b>	
- резервни дијелови, гуме за тракторе	34.000
- фолије, мреже и најлони за балирање	15.000
- дез. средства за измузиште	10.000
- грађевински материјал	20.000
- ХТЗ и др.	10.000
<b>УКУПНО</b>	<b>824.000</b>

**Едукативни простор на РЕЦ-у** који задовољава могућности пријема и смјештаја већег броја учесника, користиће се у сврху едукација у 2019-години по плану и програму службе за планирање и развој у циљу пружања подршке пољопривредним произвођачима, пољопривредним задругама, студенатима и ученицима у пољопривреди, а за ефикасније коришћење простора и термина у едукативном блоку, за комерцијалне сврхе је неопходно обезбједити адекватне услове за потребе потенцијално заинтересованим установама и институцијама који за истим искажу потребу.

## РЕКАПИТУЛАЦИЈА УЛАГАЊА У ПОЉОПРИВРЕДУ ЗА 2019. ГОД.

Табела 10. *Преглед улагања у пољопривреду*

<b>ПОДСТИЦАЈИ</b>	<b>900.000</b>
<b>ПРИВОЂЕЊЕ ЗЕМЉИШТА КУЛТУРИ</b>	<b>200.000</b>
<b>РЕЦ „МАЊАЧА“</b>	<b>628.500</b>
<b>ПОЉОПРИВРЕДА – УКУПНО</b>	<b>1,728.500</b>

## ПРОЈЕКТИ ЦЕНТРА ЗА РАЗВОЈ ПОЉОПРИВРЕДЕ И СЕЛА У 2019. ГОДИНИ

1. Оснаживање РЕЦ *Мањача* (производни, услужни и едукативни центар)
2. Изградња сточног гробља
3. Успостављање прихватишта и карантина за животиње
4. Машински пољопривредни сервис
5. Тржница домаћих производа
6. Крајишка кућа
7. Херцеговачка кућа
8. Туристичко рекреативни центар *Мањача*

**Оснаживање РЕЦ *Мањача*** у производним, услужним и едукативним капацитетима подразумјева већу и значајнију подршку пољопривредницима у подршци на укупном развоју пољопривредне производње града Бања Лука. Кроз

набавку и повећање сточног фонда формирањем репродуктивног центра обезбједиће се добра основа за одгој грла високог генетског потенцијала (говеда, оваца и козе) што би у наредном времену омогућило снабдјевање квалитетним плоткињама нашим пољопривредницима, а на тај начин смањили увоз сточног фонда и одлив капитала. Оснаживањем РЕЦ-а кроз набавку пољ. машина, опреме и средстава обезбједила би се значајнија подршка пољопривредницима кроз потребне и повољне пољопривредне услуге. Коришћењем потенцијала едукативног блока и стављање тих капацитета у сврху едукације на РЕЦ-у обезбједиће се адекватна примјена нових технологија, практичних знања у циљу унапређења бржег развоја пољопривредне производње, а стављањем едукативног центра у комерцијалне сврхе за потребе другим субјектима обезбједиће се додатни приходи.

***Потребне активности на реализацији овог пројекта:***

- Набавка матичног стада говеда;
- Набавка матичног стада оваца;
- Набавка матичног стада коза;
- Санација и адаптација објекта за смјештај;
- Набавка опреме за мужу;
- Набавка опреме за мљекару;
- Опремање намјештајем едукативног блока.



Слика 1. *Оснаживање производних капацитета Центра*

**Формирањем машинског пољопривредног сервиса** повећаће се могућности у повећању пољопривредне производње на РЕЦ Мањача, а пружањем услуга пољопривредницима значајно ће им се смањити трошкови производње. За услуге машинског сервиса пољопривредници ће плаћати само зависне трошкове који се односе на амортизацију, утрошак горива и цијену рада што је значајно повољније од комерцијалних цијена пружања услуга рада пољопривредне механизације. Формирањем пољопривредног машинског сервиса створили би се услови за перманентне активности из области примарне пољопривредне производње у наредном периоду, те стога ове активности не би биле временски ограничене.



Све активности машинског сервиса усмјерене су ка обезбјеђивању довољних количина хране за животиње и повећању обрадивости пољопривредних површина на територији Града.



Слика 2. Механизација за бербу кукуруза

**Потребне активности на реализацији овог пројекта:**

- Набавка механизације и опреме: комбајни, сило-комбајни, роло-балери, трактори, приколице, пољопривредне прикључне и транспортне машине;
- Израда правилника о коришћењу пољопривредног машинског сервиса;

**Успостављање прихватишта и карантина за животиње** је потреба Града због недостатка адекватног збрињавања и неконтролисаног кретања животиња. Изградњом и дефинисањем простора у склопу РЕЦ Мањача, који је у непосредној близини и истовремено довољно дислоциран, обезбједиће се намјенски простор који ће бити сразмеран процјењеним потребама за смјештај животиња без надзора и потребе карантинског смјештаја животиња у складу са легислативама о здравственој заштити животиња увезених из иностранства или других подручја.

**Потребне активности на реализацији овог пројекта:**

- Израда техничке документације;
- Санација и адаптација објекта за прихват и смјештај;
- Набавка опреме за прихватиште и карантин;
- Израда правилника о прихватишту и карантину за животиње на РЕЦ-у;
- Организовање зоохигијенске службе.

**Изградња сточног гробља** на локалитету Мањаче у склопу РЕЦ-а подразумјева рјешавање дугогодишњег проблема и адекватан начин спријечавања одлагања лешева животиња и загађење животне средине.



Постојећи простор је потребно прилагодити у складу са прописаним и нешкодљивим уклањањем остатака уинутих животиња. Сточно гробље за одлагање лешева животиња је потребно системски уредити и одржавати до коначног рјешавања одлагања нус-производа животињског поријекла.

**Потребне активности на реализацији овог пројекта:**

- Израда техничке документације;
- Грађевински радови (објект за прихват лешева, објект за вет-службу, дезобаријера, ограда);
- Набавка опреме и средстава за укопавање у јаму гробницу животињских остатака;
- Организација службе.

**Нова тржница домаћих производа** у Лазареву је одговор на континуирану потребу пласмана пољопривредних производа домаће производње. Нови простор биће обезбјеђен адаптацијом постојеће девастиране тржнице у Лазареву која годинама није у функцији. Поред пласмана домаћих пољопривредних производа, у склопу простора тржнице предвиђена је успостава бренда **Крајишка кућа** (продајни простор), за пласман домаћих прерађевина као импулс за прераду и дораду пољопривредних производа на газдинствима, чији пласман ће Центар у наредном периоду кроз своје активности подстицати, пратити и организовати. Такође, у циљу промоције херцеговачких производа на територији Града и подршци туристичким садржајима, у склопу пројекта успостављања рејонских тржница планиран је и простор **Херцег-куће** као резултат договорене сарадње града Требиња и града Бања Лука. Бренд **Крајишка кућа** и **Херцеговачка кућа** стварају се са циљем буђења свијести грађана за кориштење домаћих производа, подстицају домаће производње, запошљавања у пољопривредди и преради пољопривредних производа што ће у наредном времену значајно утицати на смањење одлива капитала из Републике Српске и зависност од увоза прехранбених производа за подмирење потреба исхране становништва.



Слика 3. **Нова тржница домаћих производа**

### **Потребне активности на реализацији овог пројекта:**

- Израда техничке документације;
- Грађевински радови на предвиђеним објектима (тржнице, Крајишке и Херцеговачке куће);
- Опремање тржнице (расхладни уређаји, коморе, штандови, опреме за складиштење);
- Успостава базе података пољопривредних произвођача;
- Израда правилника о пружању услуга тржнице;
- Израда правилника о откупу пољопривредних производа;
- Организација службе.

### **Туристичко рекреативни центар *Мањача***

Змијањска висораван која обилује великом површином, природним љепотама, културноисторијским ресурсима и другим атрактивностима била је водилђа изради пројекта Туристичко рекреативног центра Мањача који је један од



Слика 4. *Потенцијали и ресурси Змијањске висоравни*

дефинисаних пројеката садржан у Стратегији Града. Центар ће као дио пројектног тима уз Градску развојну агенцију и Туристичку организацију града Бања Луке, у току 2019. године, радити на изради студија, изради пројектних задатака и другим документима потребним за реализацију пројекта „Туристичко-рекреативног центра Мањача“.



Слика 5. *Планско рјешење*

Језеро у непосредној близини РЕЦ-а има све предиспозиције да постане градско излетиште. На идејном рјешењу Туристичко-рекреативног комплекса „Мањача“ планирана је сарадња са Архитектонским факултетом који ће понудити предлоге изградње објеката и просторног уређења.

Изградњом планираних објеката (затвореног и отвореног типа) створили би се услови за долазак великог броја страних туриста, спортиста, рекреативаца, грађана града Бање Луке и шире регије. Ближе окружење, планине, висоравни, кањони и ријеке пружају изванредне услове за развој авантуристичких спортова, ловног и риболовног туризма, припреме спортиста, школе у природи и друге активности.

Центар за развој пољопривреде и села на овом туристичком локалитету планира изградњу тржнице која би посјетиоцима ТРЦ-а пружала могућност дужег боравка, кориштење домаћих прехранбених производа (здраве хране и хране органског поријекла), а пољопривредним произвођачима, са друге стране, омогућиће пласман њихових производа. Уз тржнички простор на ТРЦ Мањача грађанима, туристима, школама, предшколским установама и другим заинтересованим, Центар ће пружити могућност посјете економији, резервату аутохтоних домаћих животиња и другим капацитетима који се односе на анималну и биљну производњу РЕЦ-а.



Слика 6. *3-Д приказ ријешења дијела комплекса*



Ревитализацијом овог простора кроз изградњу Туристичко-рекреативног комплекса „Мањача“ створили би се услови за настајање нових привредних субјеката у области туризма, (трговине, угоститељства и услуга), а самим тим и услова за запошљавање великог броја наших суграђана на овом простору.

**Потребне активности на реализацији овог пројекта:**

- Израда студија;
- Мапирање локалитета за изградњу предвиђених објеката;
- Израда планских докумената;
- Уређење језера и околиша;
- Грађење недостатне инфраструктуре;
- Грађење објеката (настрешница, ладара, бунгалови, спортски терени и др.).

**СТРУКТУРА ПРИХОДА ЗА 2019. ГОДИНУ**

Табела 11. *Приказ структуре прихода*

<b>Приходи из анималне производње</b>	
1. млијеко	200.000
2. месо	50.000
3. мед	15.000
<b>Приходи из биљне производње</b>	
1. житарице	200.000
2. кабаста храна за животиње	45.000
3. љеко-биље	13.500
<b>Приходи од ренте пољ.површина</b>	<b>5.000</b>
<b>Приходи од пружања услуга механизације</b>	<b>20.000</b>
<b>Остали приходи (примици, грантови и др.)</b>	<b>80.000</b>
<b>УКУПНО</b>	<b>628.500</b>

<b>Приходи из буџета Града</b>	<b>3. 211. 000</b>
<b>Приходи из пословања Центра</b>	<b>628. 500</b>
<b>УКУПНО</b>	<b>3 . 839. 500</b>

Средства из властитих прихода остварених производњом, продајом производа и пружањем услуга уплаћиваће се на подрачун Центра (конто 02). Средства остварена властитим приходима ће се користити у складу са планским активностима у повећање производње, набавку опреме и средстава, санацију и адаптацију објеката на РЕЦ Мањача и проширење дјелатности Центра за развој пољопривреде и села у складу са стратегијом развоја Града.

Укупан буџет Центра за 2019. Годину износи **3.839.500 КМ.**

## СТРУКТУРА РАСХОДА

Табела 12. Приказ структуре расхода

Екон. Код	опис	План за 2019. год. у КМ	
		буџет	вл. приход
<b>41</b>	<b>Текући расходи</b>	<b>2.452.000</b>	
<b>411</b>	<b>Расходи за лична примања</b>	<b>1.089.000</b>	
411000	Расходи за бруто плате запослених	865.000	
411200	Расходи за бруто накнаде трошкова и осталих личних примања запослених по основу рада	202.000	
411300	Расходи за накнаду плата запослених за вријеме боловања, родитељског одсуства и осталих накнада за плате	12.000	
411400	Расходи за отпремнине и једнократне помоћи (бруто)	10.000	
<b>412</b>	<b>Расходи по основу коришћења роба и услуга</b>	<b>240.500</b>	<b>186.000</b>
412100	Расходи за закуп пословних просторија	6.000	6.000
412200	Расходи за електричну енергију, комуналних и комуникационих услуге	64.000	20.000
412300	Расходи за режијски материјал	10.100	10.000
412500	Расходи текућег одржавања	44.000	20.000
412600	Расходи по основу путовања и смјештаја	36.500	15.000
412700	Расходи за стручне услуге	32.000	50.000
412800	Расходи за услуге одржавања јавних површина и објеката инфраструктуре у оквиру РЕЦ-а	16.500	50.000
412900	Остали неklasификовани расходи	31.400	15.000
<b>414</b>	<b>Субвенције</b>	<b>1.100.000</b>	
414100	Подстицаји за развој пољопривреде	900.000	
414100	Субвенције за привођење земљишта култури	200.000	
<b>418</b>	<b>Расходи финансирања, други финансијски трошкови и расходи трансакција размјене између или унутар јединица власти</b>	<b>17.500</b>	
418400	Расходи из трансакција размјене унутар исте јединица власти	17.500	
<b>419</b>	<b>Расходи по судским рјешењима</b>	<b>5.000</b>	
419100	Расходи по судским рјешењима	5.000	
<b>51</b>	<b>Издаци за нефинансијску имовину</b>	<b>561.000</b>	<b>442.500</b>
<b>511</b>	<b>Издаци за произведену сталну имовину</b>	<b>285.000</b>	<b>292.000</b>
511200	Издаци за инвестиционо одржавање, реконструкцију и адаптацију зграда и објеката	50.000	82.000
511300	Издаци за набавку постројења и опреме	165.000	130.000
511400	Издаци за инвестиционо одржавање опреме	20.000	30.000
511500	Издаци за биолошку имовину	50.000	50.000
<b>516</b>	<b>Издаци за залихе материјала, роба, ситног инвентара, амбалаже ...</b>	<b>151.000</b>	<b>100.500</b>
516100	Издаци за залихе материјала, роба, ситног инвентара, амбалаже ... (РЕЦ „Мањача“)	151.000	100.500
<b>518</b>	<b>Издаци за улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми</b>	<b>125.000</b>	<b>50.000</b>
518100	Издаци за улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми	125.000	50.000
<b>63</b>	<b>Остали издаци</b>	<b>198.000</b>	
<b>631</b>	<b>Остали издаци</b>	<b>188.000</b>	
631100	Издаци по основу ПДВ-а	80.000	
631900	Издаци за отплату неизмирених обавеза из претходне године	108.000	
<b>638</b>	<b>Остали издаци из трансакција са другим јединицама власти</b>	<b>10.000</b>	



638100	Остали издаци из трансакција са другим јединицама власти (издаци за родитељ. одсуство и боловања која се рефундирају)	10.000	
	<b>УКУПНИ РАСХОДИ ИЗ БУЏЕТА</b>	<b>3.211.000</b>	
	<b>УКУПНИ РАСХОДИ ИЗ ВЛАСТИТИХ ПРИХОДА</b>		<b>628.500</b>
	<b>УКУПНО РАСХОДИ ЦЕНТРА</b>	<b>3.839.500</b>	

## ЗАКЉУЧАК

\* План и програм рада Центра за развој пољопривреде и села за 2019.годину израђен је у складу са одобреним буџетом од стране оснивача и средствима планираним приходима који ће се остварити пословањем ове институције.

\* Због измјена до којих је дошло у дјелатностима Центра одлуком Скупштине Града (Одлука о измјени одлуке о организовању и усклађивању пословања Центра за развој пољопривреде и села Бања Лука), за разлику од претходних година план и програм рада ове институције усмјерен је искључиво у развој примарне пољопривредне производње, оснаживање РЕЦ-а Мањача и низу других активности садржаних у програму које ће Центар проводити у циљу развоја руралног простора града Бања Лука.

\* Исказане потребе пољопривредних произвођача и искуства рада Центра из претходних година, била су основна водилја изради овог програма рада. Посебно мјесто заузели су планови оснаживања РЕЦ-а Мањача чија производња представља највећи ресурс Центра у подршци пољопривредним произвођачима.

\* Изградњом нове тржнице у Граду (ТРЖНИЦА ДОМАЋИХ ПРОИЗВОДА), у насељу Лазарево, отварањем **Херцеговачке куће** у Бања Луци и стварањем властитог брэнда Града **Крајишке куће**, Центар за развој пољопривреде и села као носилац ових активности створиће услове пољопривредним произвођачима за пласман домаћих производа и прерађевина.

\* Ове активности **Центра за развој пољопривреде и села**, имају за циљ буђење свјести наших потрошача за куповином домаћих производа, подршке пољопривредницима и запошљавању у области пољопривреде а увелико ће смањити неконтролисани увоз хране из иностранства и одлив капитала из Републике Српске.

\* Планом рада за 2019. годину предвиђено је значајно оснаживање **Центра за развој пољопривреде и села** и пословне јединице **РЕЦ Мањача** што би у наредним годинама омогућило да се из властитих прихода обезбједе већа финансијска средства за функционисање ове институције и умање потребе средстава из буџета Града.

Директор  
Драшко Илић, дипл. екон.





**ЦЕНТАР ЗА РАЗВОЈ  
ПОЉОПРИВРЕДЕ И СЕЛА  
БАЊА ЛУКА**

Војводе Момчила 10 - 12 051/433-620

На основу члана 44. Статута Центра за развој пољопривреде и села, Бања Лука, број: 1744/07, 573/09, 957/11и 641/17, на сједници одржаној дана 11.12.2018. године Управни одбор Центра **донио је:**

**О Д Л У К У**  
**о усвајању Програма рада и финансијски план Центра за развој**  
**пољопривреде и села за 2019. годину**

**Члан 1.**

Усваја се Програм рада и финансијски план Центра за развој пољопривреде и села Бања Лука за 2019. годину, у тексту који чини саставни дио ове Одлуке.

**Члан 2.**

Програм рада и финансијски план Центра за развој пољопривреде и села Бања Лука за 2019. годину доставити Оснивачу ради давања сагласности на исти, путем Градске управе Града Бања Лука – Одјељења за привреду.

**Члан 3.**

Ова одлука ступа на снагу даном доношења, а о реализацији исте стараће се Директор Центра и Градска управа Града Бања Лука - Одјељење за привреду.

Достављено:

- Управни одбор
- Одјељењу за привреду
- Евиденција
- а/а

Број: УО-1818/18

Дана: 11.12.2018.године



Предсједник  
Управног одбора  
Милка Тамамовић, дипл.екон.

*[Signature]*



Република Српска  
Град Бања Лука  
Градоначелник  
Градска управа  
Одјељење за привреду  
*Трг српских владара 1, Бања Лука*

Број: 02-023-22/2018

Дана, 21.01.2019.године

**ГРАДОНАЧЕЛНИКУ**

- овдје -

**ПРЕДМЕТ: Мишљење уз Програм рада и финансијски план Центра за развој пољопривреде и села Бања Лука, за 2019. годину**

У складу с Одлуком о организовању и усклађивању пословања Центра за развој пољопривреде и села Бања Лука, одредбама Статута Центра и Програмом Скупштине Града за 2019. годину, достављен је на разматрање Програм рада и финансијски план Центра за 2019. годину, усвојен Одлуком Управног одбора Центра број: УО- 1818/18 од 11.12.2018. године.

За пословање Центра и програмске активности усмјерене ка развоју и унапређењу пољопривредне производње на руралном подручју, за 2019. годину планирана су средства у укупном износу од 3,84 милиона КМ. У оквиру укупних, садржана су и средства у висини од 628.500 КМ која се планирају остварити по основу властитих прихода Центра, која су у односу на план за 2018. годину (360.000 КМ) пројектована у обиму већем за око 75%, а представљају 16,4% укупно планираних средстава. Посматрано према структури, властити приходи се највећим дијелом (83%) планирају остварити продајом анималних и биљних производа произведених на РЕЦ Мањача, у складу с планираним повећањем сточног фонда од око 30% у првој фази (дио је набављен концем 2018. године, а од укупно планираних 15 селекционисаних музних грла већ је у процедури набавка 10 грла), као и повећањем засијаних површина а тиме и количина произведених култура. Приходима оствареним продајом властитих производа и пружањем услуга пољопривредним произвођачима, у обиму колико то буде могуће, финансираће се активности усмјерене у правцу даљњег развоја и оснаживања РЕЦ Мањача (повећање властите производње, набавка потребне опреме и средстава, санација и адаптација објеката), за које су у 2019. години процијењена потребна средства у висини од 824.000 КМ. Оснаживањем РЕЦ Мањача кроз интензивирање активности у оквиру властите производње (репродукција у анималној производњи, биљна и ратарска производња), на очувању аутохтоних врста и успостављањем пољопривредног машинског сервиса, пољопривредним произвођачима пружила би се додатна подршка на даљњем унапређењу и развоју пољопривредне производње, а тиме и стварању услова за побољшање њихове конкурентности.

Програмом за 2019. годину, у пољопривредну производњу планирају се улагања у у износу од 1.728.500 КМ, што чини 45% од укупно планираних средстава у буџету Центра, у

оквиру којих је 52% намијењено за подстицаје за развој пољопривреде и 12% за субвенције за привођење земљишта култури, док је за активности у оквиру РЕЦ-а предвиђено 36% .

У 2019. години, у оквиру подстицајних средстава за развој пољопривреде предвиђена су и два нова вида подршке која ће се додјеливати пољопривредним произвођачима (Табела 4.), и то:

- **премије за откупљену производњу корнишона** (премије ће се додјеливати пољопривредницима који имају потписан уговор са откупљивачем – 20% од откупне цијене продатих количина)

- **подршка програму руралне конкурентности** – У оквиру „Програма развоја руралне конкурентности“ - RCDP, финансираног средствима Међународног фонда за развој пољопривреде – IFAD, а који имплементира Јединица за координацију пољопривредних пројеката МПВШ РС, пољопривредним произвођачима који, као кооперанти за производњу корнишона, ароматичног, зачинског и љекобиља, имају закључен уговор са бизнис план лидерима („Carl Kuehne“ д.о.о Козарска Дубица и „Prirodno bilje“ д.о.о Бања Лука), додјеливаће се подстицајна средства за почетна улагања у производњу (start-up) у висини од 10% (start-up се финансира: 40% RCDP пројекат, 10% јединица локалне самоуправе, 50% произвођач).

У оквиру укупних расхода Центра у 2019. години, на име субвенција у пољопривреди (подстицаји за развој пољопривреде и за привођење земљишта култури) планирана су средства у износу од 1,1 милион КМ или 28,65% од укупних средстава. Додјела ових средстава која представљају директну подршку како средствима из буџета града тако и из намјенских средстава, вршиће се у складу с правилницима којима ће се прецизирати начин додјеле и сва друга питања од значаја за правичну распојелу, као и мониторинг реализације исплаћених средстава.

Значајнију ставку представљају издаци за нефинансијску имовину који у укупним расходима имају учешће од 26,14 % (1.003.500 КМ). У структури ових издатака највећи дио планиран је за произведену сталну имовину (за инвестиционо одржавање, реконструкцију и адаптацију зграда и објеката, за набавку постројења и опреме, за инвестиционо одржавање опреме, за биолошку имовину) у износу од 577.000 КМ, док су за залихе материјала, роба и ситног инвентара у оквиру РЕЦ-а планирана средства од 251.500 КМ а за улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми 175.000 КМ. За покриће ових трошкова поред планираних буџетских средстава предвиђена су и средства у висини од 70% властитих прихода, а преостали дио властитих прихода од 30% за покриће дијела расхода по основу коришћења роба и услуга који у укупним расходима имају учешће од 11,1%.

Уз подршку развоју пољопривреде на руралном простору која ће се имплементирати кроз додјелу подстицајних средстава за развој пољопривреде и субвенција за привођење земљишта култури, те повећање властите производње, Центар у 2019. години планира планира и многе друге активности, у оквиру којих су од посебног значаја оне које се односе на реализацију пројеката/мјера формулисаних Стратегијом развоја града у периоду од 2018-2027. године:

- Наставак активности на изради Ресурсне карте на руралном подручју Града, као документа у којем ће се, кроз анализу постојећег стања и идентификацију свих



распоживих ресурса, формулисати приоритети и правци будућег дјеловања с циљем стављања у функцију развојних потенцијала на руралном подручју, а која би уједно представљала полазни документ за израду стратегије руралног развоја.

- У оквиру пројекта „Успостављање рејонских тржница и пијаца за пласман пољопривредних производа произведених на територији града Бања Лука“, наставиће се активности на стављању у функцију тржнице домаћих производа у оквиру додијељеног дијела пословног објекта „Тржница“ у насељу Лазарево (урађен је предмјер и прерачун за потребне санационе радове, а у току је фаза израде пројектне документације). У склопу ове тржнице планирано је и успостављање брэнда Крајишка кућа - продајни простор за пласман домаћих прерађевина (активности су у току, а у сарадњи са ресорним министарством израдиће се база података пољопривредних произвођача и врсте производа које ће пољопривредници са подручја Града пласирати посредством ове куће). Уз наведено, од значаја су и активности на успостављању Херцеговачке куће, пројекта који се реализује по основу договорене сарадње града Требиња и града Бања Лука, чије отварање је планирано 01.04.2019. године. За реализацију овог пројекта у буџету Града у оквиру ЛЕР-а обезбјеђена су средства у износу од 25.000 КМ за санацију додијељеног објекта (санација крова, спољашња санација објекта, фасаде), Центар ће из властитих средстава финансирати адаптацију унутрашњости и радова на санацији (струја, вода, зидови, подови, керамика..) и ентеријеру, а Аграрни фонд Требиње је учествовао средствима у износу од 60.000 КМ - израда пројекта организације и уређења ентеријера.
- У циљу стављања туристичких потенцијала у функцију развоја, у оквиру активности на унапређењу туристичко-рекреативне понуде на Мањачи, планирана је израда студија, пројектних задатака и других докумената неопходних за реализацију пројекта „Туристичко-рекреативни центар Мањача“, а у сарадњи са Архитектонским факултетом израда Идејног рјешења уређења простора око језера Шљивно као привлачног излетишта.
- Наставиће се са даљњим активностима у циљу реализације покренуте иницијативе за рјешавање питања од изузетног значаја за Град у смислу стварања услова за успостављање прихватишта и карантина за животиње као и изградњу сточног гробља у оквиру РЕЦ-а (израда студије и пројекта, израда нормативних аката и др.)

Имајући у виду све наведено и обзиром да је Управни одбор Центра за развој пољопривреде и села размотрио и усвојио Програм рада и финансијски план Центра за 2019. годину, Одјелјење за привреду предлаже да се исти упути Скупштини Града на разматрање и усвајање.

С поштовањем.

**НАЧЕЛНИК**

  
Раденко Комљеновић, дипл. инж. машиинства

На основу члана 59. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске“, број 97/16) и члана 67. Статута Града Бања Лука („Службени гласник Бања Лука“, број 14/18), доносим

### ЗАКЉУЧАК

I – Програм рада и финансијски план „Центра за развој пољопривреде и села“ Бања Лука, за 2019. годину, Управни одбор „Центра за развој пољопривреде и села“ Бања Лука усвојио је у мјесецу децембру 2018. године.

II - Програм рада и финансијски план из претходне тачке упућујем Скупштини града Бања Лука на разматрање и давање сагласности.

Дана: 24 01.2019. године

Број: 12-Г- 207 /19.



ДОСТАВЉЕНО:

1. Скупштини града Бањалука,
2. Евиденцији